

Kartlegging og utvikling av ergoterapistudentenes praksisstudier

Rapport fra samarbeidsprosjekt mellom ergoterapeut-
utdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og
ergoterapeutene ved Oslo universitetssykehus HF (OUS)

Mali Melhus
Lene Fogtmann Jespersen

CC-BY-SA Høgskolen i Oslo og Akershus

HiOA Rapport 2014 nr 13

ISSN 1892-9648

ISBN 978-82-93208-73-0

Opplag trykkes etter behov, aldri utsolgt

HiOA,
Læringscenter og bibliotek,
Skriftserien
St. Olavs plass 4,
0130 Oslo,
Telefon (47) 64 84 90 00

Postadresse:
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 Oslo

Adresse hjemmeside: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Nettbokhandel>

For elektronisk bestilling klikk Bestille bøker

Trykket hos Allkopi
Trykket på Multilaser 80 g hvit

FORORD

Denne rapporten er utarbeidet på grunnlag av arbeidet i prosjektet «Utvikling av ergoterapistudentenes praksisstudier ved OUS», som er et samarbeidsprosjekt mellom OUS og HiOA.

Prosjektleder Mali Melhus, Høgskolen i Oslo og Akershus HiOA, Fakultet for helsefag, Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag.

Prosjektmedarbeider Lene Fogtmann Jespersen, Oslo Universitetssykehus OUS, Klinikk for kirurgi og nevrofag.

INNHold

FORORD	1
SAMMENDRAG	5
1. INNLEDNING OG BAKGRUNNSMATERIALE.....	7
1.1. Utvikling i utdanning og helsesektoren som påvirker studentpraksis:	7
1.1.1. Kvalitetsreformen	7
1.1.2. Kvalifikasjonsrammeverket	7
1.1.3. Rammeplan og fagplaner	7
1.1.4. Sammenslåing til helseforetak og samhandlingsreformen	8
1.1.5. Meld. St. 13 (2011-2012). Utdanning for velferd. Samspill i praksis.....	9
1.1.6. Samarbeidsavtale om praksisstudier OUS og HiOA	9
1.1.7. Strategiplaner	9
1.1.8. Dagens organisering av ergoterapi praksis ved HiOA - 2012/2013.....	10
2. ORGANISERING AV PROSJEKTET	11
3. HENSIKT OG MÅL.....	12
3.1. Hensikt.....	12
3.2. Mandat for prosjektet	12
4. DATAGRUNNLAG OG METODE FOR KARTLEGGING	13
4.1. Spørreundersøkelse.....	13
5. RESULTATER	14
5.1. Samsvar mellom utdanning og praksis.....	14
5.2. Samarbeidet mellom utdanning og praksisfelt	15
5.2.1. Samarbeidet generelt.....	16
5.2.2. Samarbeidet knyttet til praksisstudiene	17
5.3. Læringsutbyttene (teori praksis/metoder og redskaper/metodisk bruk av aktivitet).....	20
5.3.1. Metodisk bruk av aktivitet.....	20
5.3.2. Tverrprofesjonell læring	23
5.4. Arbeidsoppgaver knyttet til praksisstudiene	25
5.5. Rammefaktorer og organisering	26
6. OPPSUMMERING AV HOVEDRESULTATER	28
7. PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALINGER	29
7.1. Forslag til tiltak	29
7.2. Nytteverdi.....	30

7.3. Videreføring av prosjektet.....	31
REFERANSER.....	32
VEDLEGG.....	32

SAMMENDRAG

Denne rapporten beskriver gjennomføring og resultater fra et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og Oslo Universitetssykehus (OUS). «**Utvikling av ergoterapistudentenes praksisstudier ved OUS**».

Prosjektet hadde oppstart vår 2012 og ble fullført vinter 2014. Hensikten med prosjektet var å videreutvikle kvaliteten i ergoterapistudentenes praksisstudier gjennom tettere samhandling mellom høgskole og klinikk. Mandatet var å kartlegge dagens praksisstudier og samarbeid mellom HiOA og OUS, samt skissere framtidige løsninger som kan bidra til å sikre og videreutvikle kvalitet i praksisstudiene ved OUS.

Det ble foretatt en gjennomgang av interne og overordnede dokumenter, samt innhentet informasjon fra lignende prosjekter. Det ble utarbeidet en spørreundersøkelse godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) i Questback sendt til alle lærere på ergoterapeututdanningen Institutt for Ergoterapi og Ortopediingeniørfag ved HiOA og alle ergoterapeuter ved OUS i somatisk og psykisk helse samt ergoterapistudenter som hadde hatt praksis ved OUS i aktuelle perioder. Spørreundersøkelsen hadde 3 fokusområder; faglige ressurser og utfordringer pr i dag, samarbeidet mellom høgskole og praksisfeltet knyttet til praksisstudier og organisatoriske ressurser og utfordringer.

Konklusjon

Resultatene av spørreundersøkelsen tydeliggjør behovet for et tettere samarbeid mellom utdanning og praksis med vektlegging av tilstedeværelse på hverandres arena. Samtidig synliggjør spørreundersøkelsen sammenhengen mellom de tre fokusområdene i prosjektet; det faglige, samarbeidet og det organisatoriske:

- Spørreundersøkelsen viser at det er variasjon i opplevelsen av samsvar mellom utdanning og praksis både i forhold til hva som undervises på utdanningen og hvorvidt studentene kan anvende teori i praksis.
- Alle gruppene skårer nytteverdien av samarbeidsavtalen mellom student og veileder høyt og arbeidsbelastningen som liten. Lærere og veiledere opplever nytten av å finne og legge frem forskningsartikkel som stor. Mens studentene skårer både det å finne og legge frem som liten, samtidig opplever de denne arbeidsoppgaven som svært arbeidskrevende.
- Lærerne opplever generelt samarbeidet mellom HiOA og praksisfeltet som bra, mens veilederne er delt mellom bra og ganske dårlig. Majoriteten av studentene opplever at det i liten grad er samarbeid mellom HiOA og OUS.
- Både lærere og veiledere skårer høyt på betydningen av å ha lærerkontakt til stede på halvtidsvurderingen. Aller høyest skårer veilederne. Majoriteten av studentene derimot skårer lavt på betydningen av å ha lærerkontakt til stede på halvtidsvurdering.
- Majoriteten av lærere og veiledere opplever at de kun i noen grad får anledning til å forberede, ta imot og følge opp studenter i praksis, studentene opplever veilederne som forberedt.
- Alle tre gruppene opplever behov for felles informasjon, opplæring og gruppeveiledning i tillegg til den individuelle veiledningen for studentene.

- Alle tre gruppene er enig i at studentene kun i noen grad blir forberedt fra skolen til tverrprofesjonelt arbeid. Majoriteten av veiledere og lærere svarer at det ikke finnes felles rutiner og samarbeidsformer for tverrprofesjonell læring i praksis.

Anbefalinger

For å øke kvaliteten i praksisstudiene anbefales det at tiltak i større grad enn i dag gjennomføres i fellesskap mellom OUS og HiOA. Hovedmålet er å styrke og kvalitetsutvikle praksisstudiene for ergoterapistudentene ved at ergoterapitjenesten ved OUS og ergoterapeututdanningen ved HiOA sammen;

- gjennomfører gruppeveiledning, studiegrupper, felles informasjonsdager under praksisstudiene
- gjennomfører undervisning, ferdighetstreninger, gruppeveiledning og sensurering på ergoterapeututdanningen i aktuelle emner
- i større grad samarbeider om oppfølgingen av studenter i psykisk og somatisk helse.
- utarbeider og videreutvikler overordnede strukturer for praksisstudiene
- skaper arenaer som muliggjør tverrprofesjonell læring.

1. INNLEDNING OG BAKGRUNNSMATERIALE

I 2009 ble det innvilget samarbeidsmidler til et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Oslo (HiO) og Rikshospitalet (RH), om praksisutdanning. Prosjektets tema var; "Videreutvikle kvaliteten i studentenes praksisstudier gjennom tettere faglig samhandling mellom høgskole og klinikk." Prosjektet ble satt på vent en periode, mye på grunn av de store omorganiseringene ved Oslo Universitetssykehus (OUS) og Høgskolen i Oslo (HiO).

Prosjektet ble justert i forhold til å tilpasse seg dagens situasjon, og omfattet ved oppstart 2012 alle klinikker med ergoterapeuter ved OUS. Prosjektet ble da et samarbeidsprosjekt mellom Institutt for Ergoterapi og Ortopediingeniørfag, Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og Oslo Universitetssykehus (OUS) med fokus på praksisstudier for bachelorstudenter i ergoterapi.

1.1. Utvikling i utdanning og helsesektoren som påvirker studentpraksis:

Tradisjonelt har HiOA hatt mange praksisplasser i spesialisthelsetjenesten, og ønsket er å beholde og eventuelt øke antallet plasser. Samtidig ser vi i dag at det er utfordringer knyttet til studentpraksis i spesialisthelsetjenesten. Utdanningen styres av overordnede føringer som nasjonale og utdanningspolitiske reformer. Disse påvirker utforming og innhold av praksisstudiene.

1.1.1. Kvalitetsreformen

Kvalitetsreformen som ble gjennomført i 2002 hadde fokus på det pedagogiske opplegget i høyere utdanning og var et resultat av utredningen NOU 2000:14 Frihet under ansvar (2000) og St. meld. Nr. 27 Gjør din plikt - krev din rett (2001). Gjennom kvalitetsreformen ble det i tråd med nyere pedagogisk forskning oppfordret til vektlegging av studentaktive studie- og arbeidsformer, tettere oppfølging av studentene, endringer i vurdering- og eksamensordninger m.m.

1.1.2. Kvalifikasjonsrammeverket

Det nasjonale Kvalifikasjonsrammeverket innvirker på utdanningens krav til praksisstudiene, da rammeverket definerer hva slags kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse studenten skal ha ved fullført utdanning (Kunnskapsdepartementet, 2011). Ved ergoterapeututdanningen gjenspeiles dette i læringsutbyttebeskrivelsene (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011). Disse danner også grunnlaget for vurdering i praksis. I praksisperioden knyttet til somatisk helse gjennomføres det i tillegg en klinisk eksamen som eksaminerer både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i ergoterapi.

1.1.3. Rammeplan og fagplaner

Rammeplanen som gjelder for ergoterapeututdanningene i Norge gir føringer for innhold og organisering av praksis. I rammeplanen er det definert at «Praksisstudier og ferdighetstrening skal utgjøre 75 studiepoeng, hvorav praksisstudier skal utgjøre minimum 45 studiepoeng» (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2005 s. 11).

Ved ergoterapeututdanningen i Oslo tilsvarende praksis 45 studiepoeng og brukerrettet ferdighetstrening 30 studiepoeng (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011 s. 8).

Ferdighetstrening innebærer at studentene øver på og reflekterer over sentrale ferdigheter for yrkesutøvelsen som er beskrevet i målene (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2005). Praksis gjennomføres ved at studentene utplasseres på eksterne praksissteder for å kunne utvikle ny kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse gjennom direkte kontakt med brukere. På bakgrunn av teori og erfaring som studentene har tilegnet seg tidligere i studiet, skal de fordype seg i teoretisk og praktisk kunnskap som er sentral på praksisstedet. Samtidig skal de lære seg ergoterapifaglige metoder og skaffe seg erfaring med aktiviteter og aktivitetsproblemer hos ulike brukergrupper både i og utenfor institusjon. Dette skal gi studentene mulighet for å integrere teori og praksis (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011 s. 8).

Ergoterapeututdanningens pedagogiske virksomhet samsvarer med føringene i kvalitetsreformen, da den tar utgangspunkt i det sosiokulturelle læringsperspektivet som ser på kunnskap som sosialt og kulturelt konstruert. Relasjoner og samspill mellom mennesker er grunnlaget for læring. Dette vil si at kunnskap endres og vedlikeholdes i en historisk, kulturell og sosial sammenheng i samhandling mellom individer. God studiekvalitet innebærer derfor å legge opp studieløpet slik at det gir rom for interaksjon, dialog og felles kunnskaps- og ferdighetsutvikling i alle faser av studiet. I praksisperioder er det interaksjon med brukere og andre yrkesutøvere som er sentralt (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011).

1.1.4. Sammenslåing til helseforetak og samhandlingsreformen

I tillegg til de beskrevne utdanningsreformer har sammenslåingen til Helseforetak og Samhandlingsreformen (2009) ført til flere endringer i spesialisthelsetjenesten som har medført utfordringer, knyttet til:

- kortere liggetid
- økt poliklinisk virksomhet
- spesialisering av ergoterapitjenesten ved spesialistsykehus
- organisering av ergoterapitjenesten.

Dette har igjen medført utfordringer knyttet til studentpraksis. Organiseringen av ergoterapitjenesten ved OUS har medført at ergoterapeutene er ansatt på fem ulike klinikker uten et overordnet bindeledd for faggruppen. Det finnes derfor få felles retningslinjer knyttet til studentpraksis. Antallet ergoterapeuter i hver klinikk varierer og det praktiseres ulike veiledningsmodeller. I rapporten «Fokus på praksisstudier og kvalitetssikring av praksis» viser Grønn (2010) til ulike veiledningsmodeller under begrepet praksismodeller. Hun fremhever at skillet mellom praksismodellene påvirkes av hvilken ansvars- og oppgavefordeling det er lagt opp til mellom utdanning og praksissted samt organiseringen av forholdet mellom veileder og student. I rapporten skisseres ulike veiledningsmodeller som anvendes på ulike utdanninger. I følge Grønn opererer ergoterapeututdanningen med ulike veiledningsmodeller, men mester-svenn modellen; 1-1 veiledning har tradisjonelt stått sterkest og anses fortsatt som den beste måten å lære på. Selv når det er utplassert flere studenter på en praksisplass har de hver sin veileder. I rapporten antydes det at årsaken kan være både av organisatorisk og faglig art, f.eks. manglende støtte fra egen ledelse som gjør at man ikke får frigjort nok tid til veiledningsoppgavene. I tillegg jobber ergoterapeutene ofte alene rundt bruker, som også vanskeliggjør å ha flere studenter sammen (Grønn, 2010).

1.1.5. Meld. St. 13 (2011-2012). Utdanning for velferd. Samspill i praksis.

Endringene knyttet til reformene både i helsesektoren og i utdanning har ført til et større krav til veiledningskompetanse og samarbeid mellom høgskole og spesialisthelsetjenesten på alle nivåer. Det ses også usikkerhet omkring ansvar, mangel på forpliktende avtaler og struktur, og samarbeidet med yrkesfeltet er generelt uforutsigbart og lite stabilt over tid. Dette samsvarer med utfordringene skissert i Stortingsmelding 13 (Meld. St. 13 (2011-2012), 2012). Stortingsmeldingen fremhever spesielt nødvendigheten av et nært samarbeid mellom utdanning og praksis.

«Kvaliteten i praksisstudiene, og hvordan de virker sammen med undervisningen ved lærestedene, er avgjørende for den samlede studiekvaliteten. For å sikre at praksisundervisningen blir relevant og kvalitativ god, er det nødvendig med et nært samarbeid mellom utdanningsinstitusjonen og praksisstedet» (Meld. St. 13 (2011-2012), 2012 s. 39).

Meldingen fremhever at det ikke er god nok integrering mellom praksisstedene og undervisningen ved høgskolene, derfor er det behov for tiltak for å heve kvaliteten i praksis.

1.1.6. Samarbeidsavtale om praksisstudier OUS og HiOA

For å imøtekomme noen av utfordringene knyttet til praksisstudier er det ved OUS og HiOA utarbeidet en «Samarbeidsavtale om praksisstudier for helse- og sosialfagstudenter og om forskning og utviklingsarbeid» (2012). Avtalen bygger på rammeavtalen mellom Helse Sør-Øst Regionale Helseforetak og høgskolene i helseregionen, inngått i 2009. Formålet med avtalen er å regulere det overordnede samarbeidet og klargjøre ansvarsforholdet mellom HiOA og OUS knyttet til blant annet praksisstudier.

1.1.7. Strategiplaner

Både OUS HF og HiOA Fakultet for Helsefag har utarbeidet strategiplaner for sin virksomhet, som også innvirker på praksisstudiene. Følgende punkter har vært relevant for dette prosjektet knyttet til praksisstudiene:

Utdanningsstrategi 2013-2018 Oslo Universitetssykehus HF:

- Sykehuset skal ivareta utdanning av alle studenter på en god måte ved å legge til rette for gode systemer for mottak og oppfølging av studentene.
- Sykehuset skal tilstrebe og synliggjøre ressurser brukt til utdanning. Ressursene skal stå i forhold til de målene sykehuset har når det gjelder omfang og kvalitet på utdanningsaktivitetene.
- Sykehuset skal arbeide for flere delte eller kombinerte stillinger mellom sykehuset og utdanningsinstitusjonene.
- Sykehuset skal i samarbeid med universiteter og høyskoler styrke og videreutvikle gode evalueringssystemer for utdanning, gjennom undervisning og systematisk oppfølging av studentevalueringer.
- Avdelinger og seksjoner i sykehuset skal tydelig definere hvem som har ansvaret for oppfølging av studentene i praksis (praksisveiledere).
- Sykehuset skal bidra til en systematisk utvikling av veilederkompetanse og -modeller, samt øke antall ansatte med veilederkompetanse innen alle yrkesgrupper hvor dette er relevant.

(Utdanningsstrategi 2013-2018, udatert)

Strategiplan for Fakultet for Helsefag 2012-2020:

Fakultet for helsefag skal:

- utdanne kandidater med høy profesjons- og samhandlingskompetanse
- tilby god og relevant praksis i samarbeid med arbeidslivet
- ha flere kombinerte stillinger sammen med helse-, omsorgs- og velferdstjenestene

(Strategiplan HF 2012-2020, Udatert)

1.1.8. Dagens organisering av ergoterapi praksis ved HiOA - 2012/2013

Ved ergoterapeututdanningen gjennomføres tre praksisperioder hver på 15 studiepoeng med varighet 8 - 10 uker. Praksisperiodene styres av læringsutbyttebeskrivelser ut fra ergoterapeututdanningens fagplan (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011). I løpet av praksisperioden gjennomføres ulike arbeidskrav. Et av arbeidskravene; samarbeidsavtale (Vedlegg 1) er likt for alle praksisperiodene. Dette er en avtale mellom student og veileder som avklarer forventninger, studentens læringsbehov, ansvar og organisering av praksisperioden.

For hver praksisperiode er det utarbeidet vurderingskriterier i henhold til læringsutbyttene. Ut fra vurderingskriteriene vurderes studenten ved halv- og heltid. Etter hvert praksisemne gjennomføres en eksamen som krever bestått praksisperiode.

To av praksisperiodene gjennomføres i 2. studieår; Emne 6 Praksis - somatisk helse: behandling og re-/habilitering og Emne 8 Praksis – psykisk helse: behandling og re-/habilitering. Begge emnene gjennomføres både høst- og vårsemester, slik at halvparten av studentene starter med somatisk helse praksis og den andre halvparten med psykisk helse praksis. Ved gjennomføring av praksis i vårsemesteret byttes praksisområde. Somatisk helsepraksis avsluttes med en klinisk eksamen og Psykisk helse-praksis avsluttes med en skriftlig eksamen.

I 3. studieår gjennomføres det en praksisperiode med oppstart i vinterhalvåret: Emne 11 Praksis – ergoterapifaglig yrkesutøvelse. Emnet avsluttes med en skriftlig eksamen ut fra mappeoppgaver som studentene har jobbet med gjennom praksisperioden.

I forbindelse med hver praksisperiode arrangerer HiOA en praksissamling for studentene og en veiledersamling for de kliniske veilederne knyttet til den aktuelle perioden. Studenten har krav på en times veiledning av ergoterapeut pr. uke i tillegg til den fortløpende veiledningen knyttet til det daglige arbeidet. I 3. studieår – Emne 11 kan også andre yrkesgrupper være veiledere. Praksisveileder har ansvar for å gjennomføre halv- og heltidsvurdering av student i samarbeid med student og veileder. Lærerkontakt er til stede på halvtidsvurdering i Emne 6 og 8. Hvis det er fare for at studenten ikke består praksis er lærerkontakt også til stede ved heltidsvurdering. I Emne 11 er det praksisbesøk kun ved spesielle behov. Gjelder både ved halv- og heltidsvurdering.

2. ORGANISERING AV PROSJEKTET

Dette samarbeidsprosjektet var et utviklingsprosjekt for å kartlegge og utvikle ergoterapistudentenes praksisstudier ved OUS. Prosjektet har vært organisert med en styringsgruppe, en prosjektgruppe, en veileder og en rådgiver.

Styringsgruppen har hatt et overordnet ansvar for driften av prosjektet, godkjenning av mandat samt forankring av prosjektet og dets resultat i ledelsen ved HiOA og OUS. Til sammen har det vært gjennomført 6 styringsgruppemøter.

Prosjektgruppen har hatt ansvar for fremdrift og gjennomføringen av prosjektet i alle faser;

- utforming av prosjektbeskrivelse
- utarbeide fremdriftsplan i henhold til prosjektbeskrivelse og mandat
- budsjettansvar
- gjennomføring av kartlegging
- analyse av materiale
- utarbeide forslag til tiltak
- informasjon om prosjektet i ulike fora/fremlegg
- utarbeidelse av rapport
- søke midler til videre arbeid med prosjektet.

Veileders rolle har vært å veilede i forhold til vitenskapelige metoder i prosjektet.

Rådgiver i prosjektet har bidratt på forespørsel fra prosjektgruppen i forhold til faglig innhold i prosjektet i tråd med mandatet. Rådgiver har bidratt i kvalitetssikring av prosjektet ved å lese og gi tilbakemeldinger og innspill på dokumenter utarbeidet av prosjektgruppen.

Styringsgruppe:

Mona Dahl	Instituttleder, Institutt for Ergoterapi og Ortopediingeniørfag, Fakultet for Helsefag, HiOA
Kristin L Borch	Seksjonsleder, seksjon klinisk service, Nevrologisk avdeling, Klinikk for kirurgi og nevrofag, OUS
Kari Raaum Hovde	Spesialrådgiver, Stab forskning, innovasjon og utdanning, OUS
Gro Mathilde Molstad	Praksiskoordinator, Fakultet for helsefag, HiOA

Prosjektgruppe:

Mali Melhus	Prosjektleder, Master i Rehabilitering, Høgskolelektor, Institutt for Ergoterapi og Ortopediingeniørfag, Fakultet for helsefag, HiOA
-------------	--

Lene Fogtmann Jespersen Prosjektmedarbeider
Fagutviklingsergoterapeut og studentkoordinator, Neurologisk
avdeling, Klinikk for kirurgi og nevrofag, OUS

Veileder:

Amy Østertun Geirdal Professor, Institutt for sosialfag, Fakultet for samfunnsfag, HiOA

Rådgiver:

Else Marit Holen Gravås Ergoterapeut, Cand.san, ergoterapispesialist i somatisk helse, OUS.

3. HENSIKT OG MÅL

3.1. Hensikt

Hensikten med samarbeidsprosjektet var å «Videreutvikle kvaliteten på praksisstudier for bachelorstudenter i ergoterapi ved OUS gjennom tettere samhandling mellom høyskole og klinikk».

På bakgrunn av gjeldende dokumenter og føringer, samt erfaringer knyttet til praksisstudier, har prosjektet tre fokusområder; **faglig innhold, samarbeide** mellom utdanningen og praksis samt **organisering**.

3.2. Mandat for prosjektet

Mandatet ble beskrevet i den opprinnelige søknaden om Samarbeidsmidler fra 2009. Da prosjektet ble tatt opp igjen i 2012 var premissene endret. Dette medførte behov for å justere mandatet. Mandatet ble godkjent på styringsgruppemøtet 28.08.12:

1. Kartlegge dagens praksisstudier og samarbeid mellom HiOA og OUS;
 - faglige ressurser og utfordringer pr i dag
 - samarbeidet mellom høyskole og praksisfeltet knyttet til praksisstudiene
 - organisatoriske ressurser og utfordringer.
2. Skissere framtidige løsninger som kan bidra til å sikre og videreutvikle kvalitet i praksis.
3. Se på muligheter for implementering av foreslåtte løsninger.

4. DATAGRUNNLAG OG METODE FOR KARTLEGGING

Kartleggingen besto i:

- Gjennomgang av grunnlagsmateriale relatert til hensikten, dvs. rammeplaner, fagplaner og overordnede dokumenter samt innhente erfaringer fra andre prosjekter relatert til praksisundervisning. Dette danner bakgrunnsmateriale for prosjektet og er presentert i punkt 1.
- Det ble utarbeidet spørreskjema til lærere ved HiOA og ergoterapeuter og ergoterapistudenter ved OUS. Spørreundersøkelsene er godkjent av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

4.1. Spørreundersøkelse

Spørreskjemaer til lærere, ergoterapeuter og studenter ble utarbeidet av prosjektgruppen. Det ble først utarbeidet to spørreskjemaer, et til lærerne ved ergoterapeututdanningen HiOA og et til ergoterapeutene ved OUS. For å kunne sammenligne resultatene ble det tilstrebet at spørsmålene var så like som mulig. Spørreskjemaene var inndelt i fokusområdene fra prosjektets mandat: faglig, samarbeid og organisering.

For å kunne sammenligne resultatene ble det valgt svaralternativer. Det ble gitt fire graderingsmuligheter «aldri, sjelden, av og til, ofte» og «i meget liten grad, i noen grad, i stor grad, i meget stor grad». På noen utvalgte spørsmål var det mulig å utdype eller gi begrunnelser for svaralternativet.

Det ble gjennomført en pilot for begge gruppene. Undersøkelsen ble sendt til studieadministrasjonen for elektronisk utsendelse som Questback til 65 Ergoterapeuter¹ ved OUS og 20 lærere ved Ergoterapeututdanningen. Totalt svarte 26 ergoterapeuter² med en svarprosent på 40, og 14 lærere med en svarprosent på 70.

Med utgangspunkt i spørreskjemaene for lærere og veiledere samt erfaringer etter innkomne resultat, ble det utarbeidet en tilnærmet lik undersøkelse for studentene. Noen spørsmål ble utelatt og enkelte andre spørsmål ble inkludert. Utvalget av studenter er tatt ut i fra at de på det aktuelle tidspunktet fortsatt var student ved Ergoterapeututdanningen. Questback-undersøkelsen ble sendt ut via studieadministrasjonen til 34 studenter som har hatt praksis ved OUS i perioden høst 2011- vår 2013. Totalt svarte 22 studenter. Dette gir en svarprosent på 65.

¹ Sendt til 65 ergoterapeuter, hvorav 40 i somatikk og 25 i psykisk helse.

² 26 ergoterapeuter svarte, hvorav 20 fra somatikk og 6 fra psykisk helse.

5. RESULTATER

Resultatene vil bli presentert under følgende tema:

- Samsvar mellom utdanning og praksis
- Samarbeidet mellom utdanning og praksisfelt
- Læringsutbyttene
- Arbeidsoppgaver knyttet til praksisstudiene
- Rammefaktorer og organisering

Etter at resultatene er presentert vil hvert tema avsluttes med en oppsummering.

5.1. Samsvar mellom utdanning og praksis

Grunnlagsdokumenter som rammeplan, fagplaner, undervisningsplan og pensum er styrende for ergoterapeututdanningen. På spørsmål om kjennskap til og benyttelse av grunnlagsdokumenter i forbindelse med studentopplæring fremkom det at lærerne har større kjennskap til rammeplan enn veiledere og studenter. Alle gruppene oppgir at de i sjelden grad benytter rammeplanen, men har stor kjennskap til fagplan, undervisningsplan og pensum. Lærerne benytter disse dokumentene i større grad enn veilederne. Av grunnlagsdokumentene oppgir studentene at de oftest benytter pensum og kompendier.

Lærerne og veilederne fikk spørsmål om hvorvidt de har kjennskap til hverandres arenaer og studentene fikk spørsmål om sin opplevelse knyttet til dette. Lærerne oppgir at de i stor til meget stor grad (80 %) har kunnskap om hva studentene lærer i praksis, mens majoriteten av studentene opplever at lærerne kun i noen grad (68 %) har kunnskap om hva studentene lærer i praksis. 64 % av veilederne oppgir at de kun i noen grad har kunnskap om hva studentene har av undervisning på utdanningen. Studentene er delt i opplevelsen av veilederens kunnskap om undervisningen på utdanningen; 50 % i noen grad og 46 % i stor til meget stor grad.

Informantene fikk ulike spørsmål knyttet til hvorvidt de opplevde samsvar mellom utdanning og praksis: Majoriteten av alle gruppene opplever undervisningen på utdanningen som relevant for ergoterapiutøvelsen i dagens praksis ved spesialisthelsetjenesten, lærerne i noen større grad enn studentene og veilederne.

Hos alle gruppene var det variasjon i opplevelsen av samsvar mellom det studenten lærer i praksis og læringsutbyttebeskrivelsene. Svarene fordelte seg mellom noen grad av samsvar og stor grad av samsvar. Veilederne og studentene har en noe høyere opplevelse av samsvar enn lærerne.

På spørsmål om hvordan studentene greier å anvende teori i praksis skårer majoriteten av både lærerne og veilederne at studentene kun i noen grad greier å anvende teori i praksis i 2. studieår. Lærerne skårer begge praksisperiodene lavere enn veilederne. Studentene er delt på noen og stor grad i begge praksisperiodene i 2. studieåret. Studentene og veilederne opplever i større grad enn lærerne at studentenes evne til å anvende teori i praksis øker med progresjonen i studieforløpet og i 3. året skårer ca. 80 % av både veiledere og studenter evnen til å anvende teori i praksis til stor til meget stor grad. Det skiller seg fra lærerne som fordeler seg 50 – 50 på fra noen grad til stor grad.

Majoriteten av lærere, veiledere og studenter opplever at metoder og redskaper som undervises på utdanningen kun i noen grad kan anvendes i praksis. Informantene ble bedt om å gi eksempler på metoder og redskaper som anvendes eller kan anvendes i praksis. Her følger en oversikt over de metoder og redskaper som ble nevnt av alle eller to av gruppene (Tabell 1).

Tabell 1 Oversikt over metoder og redskaper som undervises på utdanningen og som kan anvendes i praksis

Metoder og redskaper nevnt av alle gruppene	Metoder og redskaper nevnt av to av gruppene
<ul style="list-style-type: none"> - Model of Human Occupation - MOHO - Canadian Model of Occupational Performance - CMOP-E - Canadian Occupational Performance Model - COPM - Canadian occupational Performance Process Framework – CPPF - Ergoterapi Virksomhetsbasert Aktivitetsanalysesystem – EVA - Kartlegging av Daglige Aktivitet - KDA 	<ul style="list-style-type: none"> - Assessment of Communication and Interaction Skills - ACIS (lærere og veiledere) - Sunnaas ADL-index (lærere og studenter) - International Classification Framework - ICF (veiledere og studenter) - Ortoselaging (lærere og veiledere)

Oppsummering - samsvar mellom utdanning og praksis:

Hos alle gruppene er det variasjon i opplevelsen av samsvar mellom utdanning og praksis både i forhold til hva som undervises på utdanningen og hvorvidt studentene kan anvende teori i praksis. Lærerne skårer lavere enn veiledere og studenter i forhold til hvorvidt studentene greier å anvende teori i praksis. Veiledere og studenter opplever i større grad enn lærerne at studentens evne til å anvende teori i praksis øker med progresjonen i studieforløpet.

Variasjon i skår her kan avspeile at praksisstedene i ulik grad har mulighet for å imøtekomme de forskjellige læringsutbyttene. Dette kan medføre interne forskjeller som kan skape utfordringer knyttet til kvalitetssikring av studentopplæring.

Det at lærerne skårer studentenes evne til å anvende teori i praksis lavere enn veilederne og studentene, kan ha flere årsaker. Det kan handle om at lærerne har lite kontinuitet i oppfølginger av studenter i praksis i motsetning til veilederne som følger den enkelte student tett og en del veiledere har erfaringer både fra praksis i 2. og 3. studieår og har dermed større mulighet til å følge progresjonen i studieforløpet. Det kan også handle om ulike forventninger og kunnskaper om hva som kreves av integrering av teori fra utdanningen. Majoriteten av veilederne oppgir at de kun i noen grad har kunnskap om hva som undervises på utdanningen. Fagplanen presiserer at i praksis skal studentene anvende teori og erfaringer fra tidligere i studiet samt tilegne seg teoretisk og praktisk kunnskap fra praksisstedet (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011). Dette fordrer et nært samarbeid mellom utdanning og praksis for å veilede studenten i denne prosessen (Meld. St. 13 (2011-2012), 2012). Det kommer også frem i resultatene at metoder og redskaper som undervises på utdanningen kun i noen grad anvendes i praksis.

5.2. Samarbeidet mellom utdanning og praksisfelt

Informantene fikk spørsmål knyttet til samarbeid og samarbeidsarenaer generelt og spesifikt i forhold til praksisstudier.

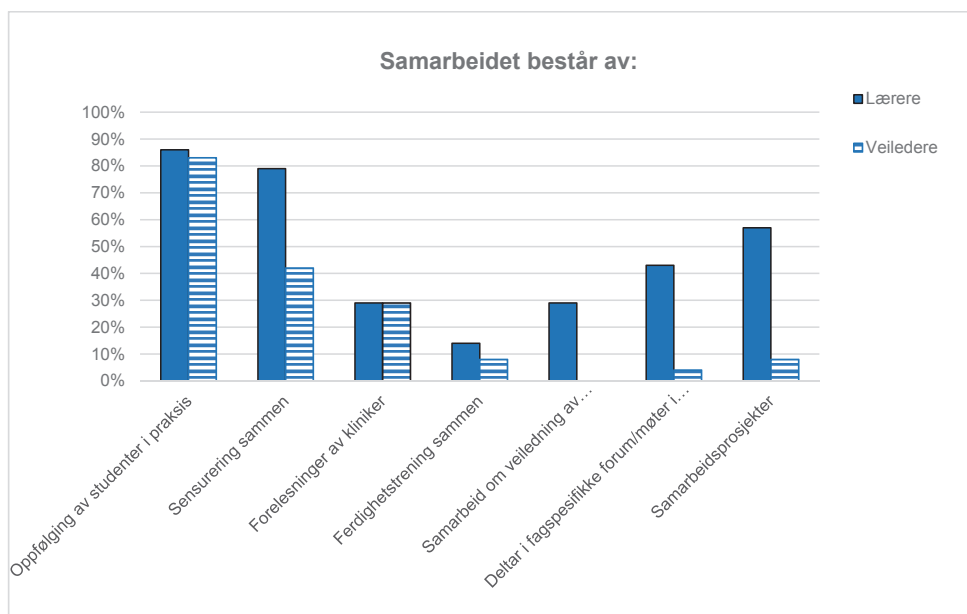
5.2.1. Samarbeidet generelt

På et generelt spørsmål om opplevelsen av samarbeidet mellom utdanning og praksisfelt svarte 83 % av lærerne at de opplever samarbeidet som bra. 61 % av veilederne opplever samarbeidet som bra, mens 39 % av veilederne opplever samarbeidet som ganske dårlig.

På spørsmål om i hvilken grad de samarbeider opplever lærerne at de har en del (36 %) til mye (43 %) samarbeid og kontakt med praksisfeltet, mens veilederne mener de har lite (52 %) til en del (48 %) samarbeid og kontakt med utdanningen.

Veiledere og lærere ble spurt om hva samarbeidet mellom HiOA og OUS består av (Figur 1). Det samarbeidet og den kontakten flertallet har oppgitt av i alt syv alternativer er for lærerne; oppfølging av studenter i praksis (86 %), sensurering sammen med kliniker (79 %) og samarbeidsprosjekter (57 %). For veilederne dreier det seg om oppfølging av studenter i praksis (83 %), sensurering (42 %) og å holde forelesninger på HiOA (29 %).

Figur 1 Lærere og veiledere sin opplevelse av hva samarbeidet mellom HiOA og OUS består av.

Når informantene skal gradere betydningen av de overnevnte samarbeidsformene for sin rolle som henholdsvis lærerkontakt og veileder, opplever både lærerne og veilederne at oppfølging av studenter i praksis har stor til meget stor betydning. Samarbeid om sensurering har større betydning for veilederne enn for lærerne. 74 % av lærerne mener at samarbeidsprosjekter er av stor til meget stor betydning. 68 % av veilederne mener at betydningen av forelesninger på utdanningen er av stor til meget stor betydning.

95 % av studentene opplever i meget liten grad til noen grad at utdanningen og praksis samarbeider utover det som skjer i praksisperiodene. Eksempler på samarbeid som studentene nevner: informasjon fra utdanningen, innsending av dokumenter, gjesteforelesere fra praksisstedene.

5.2.2. Samarbeidet knyttet til praksisstudiene

Studentene fikk spørsmål knyttet til hvorvidt lærerkontakt og veileder samarbeidet om opplæring/oppfølging av studenten under praksisperioden. 90 % av svarene var jevnt fordelt på meget liten grad til noen grad.

Pr. i dag fins det ulike arenaer og samarbeidsformer i tilknytning til studentenes praksisstudier. Lærerne og veilederne fikk spørsmål om hvilke arenaer og samarbeidsformer de benytter og betydningen av disse. Studentene fikk kun spørsmål om betydningen av de ulike arenaene og samarbeidsformene som finnes knyttet til gjennomføringen av praksis.

Både hos veiledere og lærere er praksisbesøk den samarbeidsarenaen de benytter mest, veilederne 77 % og lærerne 92 %. I tillegg benytter veilederne seg ofte av veiledersamlingen; 61 %, og skriftlig informasjon i forkant av praksis; 64 %. I tillegg til praksisbesøk benytter lærerne seg ofte av skriftlig informasjon i forkant av praksis; 67 % og e-mailkontakt med veileder underveis; 69 %.

Tabell 2 Vurdering av betydningen av de ulike samarbeidsarenaene/-formene. De høyeste verdiene (over 70%) er uthevet

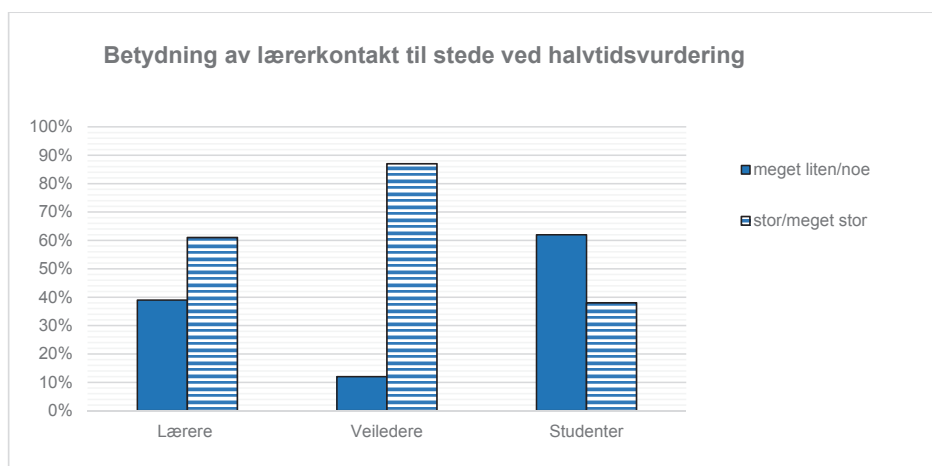
Betydningen av de ulike samarbeidsarenaene/-formene for din rolle knyttet til praksisstudiene.	Lærere		Veiledere		Studenter	
	Meget liten/noen %	Stor/meget stor %	Meget liten/noen %	Stor/meget stor %	Meget liten/noen %	Stor/meget stor %
Veileder/praksissamling ³	67	33	36	64	54	45
Skriftlig informasjon i forkant av praksis	67	34	14	86	27	73
Kontakt mellom lærere og veiledere i forkant av praksis	64	36	63	37		
Møte med lærerkontakt i forkant					49	50
Møte med veileder i forkant					46	55
Telefonkontakt mellom lærere og veiledere underveis i praksis	50	50	19	81		
Telefonkontakt mellom veileder og student i forkant av praksis					59	41
Telefonkontakt med lærerkontakt og student i forkant av praksis					68	31
E-mailkontakt mellom lærer og veileder underveis	42	58	42	58		
E-mailkontakt mellom student og lærerkontakt					64	36
Praksisbesøk	8	92	10	90	59	41
Evalueringsav praksisperioden	25	75	20	80	27	73
Informasjon om resultatene av evalueringen	66	33	26	74	14	86
Oppsummeringsmøte etter praksis?	50	50	63	37	36	64

³ Lærere og veiledere fikk spørsmål om veiledersamling, studentene fikk spørsmål om praksissamling.

På spørsmål om hvilken betydning de ulike samarbeidsarenaene/formene har for rollen knyttet til praksisstudiene (Tabell 2) oppgir lærerne praksisbesøk (92 %) og evaluering av praksisperioden (75 %) av størst betydning. Veilederne skårer høyt på flere av samarbeidsarenaene/-formene; informasjon i forkant av praksis (86 %), telefonkontakt med lærerkontakt underveis i praksis (81 %), praksisbesøk (90 %), evaluering av praksisperioden (80 %) og informasjon om resultat av evaluering (74 %). Studentene vektlegger skriftlig informasjon i forkant av praksis (73 %), evaluering av praksisperioden (73 %), og informasjon om resultatene av evaluering (86 %). Når det gjelder praksisbesøk er studentene delt. 59 % av studentene skårer meget liten til noe betydning og 42 % stor til meget stor betydning.

I tillegg til å spørre om praksisbesøk under samarbeidsarenaer/-former, fikk informantene et eget spørsmål knyttet til betydningen av å ha lærerkontakt til stede ved halvtidsvurdering (Figur 2).

Figur 2 Informantenes vurdering av betydningen av å ha lærerkontakt til stede ved halvtidsvurdering

På spørsmål om betydningen av å ha lærerkontakt til stede ved halvtidsvurdering var det tydelige forskjeller mellom gruppene. 62 % av lærerne skårer betydningen til stor - meget stor. Veilederne skårer betydningen høyere 87 % stor - meget stor betydning. Studentene derimot skårer lavere enn både lærerne og veilederne da 60 % av studentene oppgir betydningen av å ha lærerkontakt til stede ved halvtidsvurdering til meget liten. På dette spørsmålet fikk alle informantene mulighet til å begrunne svaret. Her presenteres et utvalg av kommentarene fra informantene. Lærerkontaktene hadde få kommentarer i motsetning til de to andre gruppene. Derfor er alle kommentarene til lærerkontaktene tatt med:

Lærerkontakt:

- «Mulighet for å støtte både student og veileder.»
- «Bidrar med struktur og veileder veileder.»
- «Avklaringer og konkretiseringer.»
- «Knytte link mellom HiOA og praksisfeltet.»
- «Viktig – faglig og sosial kontakt med student, veileder og praksisfelt.»

Veileder:

- «En fin måte for lærerne å se praksisstedene.»
- «Lærerkontakt større forutsetninger til å si noe om praksisen så langt samsvarer med skolens mål, mulighet for endring av kurs ved behov, hva skal jobbes videre med.»
- «Skaper en dialog mellom student, HiOA og veileder.»
- «Er en forutsetning for et godt samarbeid.»
- «Skaper trygghet for både veileder, HiOA og student.»
- «Kvalitetssikre praksisplassene. Sikre informasjonsflyt der målet er å knyttet teori til praksis.»
- «Nyttig å kunne diskutere med lærerkontakt, særlig med spørsmål om fare for stryk.»
- «Ønsker at lærerkontakt bruker samme skjema og samme opplegg for hvordan halvtidsvurderingen skal foregå.»

Studenter:

- «Lærerkontakt kan være mer sikker på om student er på rett vei eller ikke. Få tilbakemelding og støtte ved utfordringer på praksisplassen. Lærerkontakt viste meget god forståelse faglig og ga gode tips om hva som var viktig for meg som student å jobbe videre med. Det har betydning for at da har student en som har mer fokus på dem. Da har også lærerkontakt mulighet for å legge opp en plan for videre veiledning hvis nødvendig.»
- «Ønsker mere fortløpende kontakt med lærerkontakt.»
- «Føler generelt at lærerkontakt ikke har tid til å bli kjent med meg. Kommer bare en gang – brått/plutselig. Ikke så meningsfullt. Syns det er lite hensiktsmessig at lærerkontakt er med på halvtidsvurderingen da det er lite kontakt med lærerkontakt i praksis.»
- «Hadde vært mere relevant hvis lærerkontakt var mere aktiv, men slik det opplevdes var det bare en mellomperson mellom meg og praksis. Ikke viktig at lærerkontakt er til stede fordi lærerkontakt ikke har kunnskap om hvordan den enkeltes praksis har vært den første tiden.»
- «Savner å bli sett av lærerkontakt. Ha en tettere relasjon og mulighet til refleksjon rundt erfaringer fra praksis. Knytte erfaringer opp mot teori.»

Oppsummering – samarbeid mellom utdanning og praksisfelt:

Lærerne opplever generelt samarbeidet mellom HiOA og praksisfeltet som bra, mens veilederne er delt mellom bra og ganske dårlig. Majoriteten av studentene opplever at det i liten grad er samarbeid mellom HiOA og OUS, både generelt og under praksisperiodene.

Dette kan skyldes flere ting, men lærerne har mere kontakt med praksisfeltet via lærekontaktrollen inkludert praksisbesøk, praktisk eksamen osv. I tillegg viser resultatene at et flertall av lærerne er involvert i samarbeidsprosjekter med praksisfeltet. Når det gjelder veilederne er det kun et mindretall som har kontakt med HiOA ut over det som gjelder samarbeid knyttet til oppfølging av studenter i praksis.

Både lærerne og veilederne skårer praksisbesøk av stor betydning som samarbeidsarena, i motsetning til studentene som skårer den betydelig lavere. Dette gjenspeiles også i spørsmålet knyttet til betydningen av å ha lærerkontakt til stede ved halvtidsvurderingen. Både lærerne og veilederne skårer høyt på betydningen av å ha lærerkontakt til stede på halvtidsvurderingen. Aller høyest skårer veilederne hvor det i begrunnelsene fremkommer at dette er en viktig samarbeidsarena som har stor betydning for veilederne. Majoriteten av studentene derimot skårer lavt på betydningen av å ha lærerkontakt til stede på halvtidsvurdering. I begrunnelsene kommer det frem at studentene ikke synes effekten er så stor. For studentene opplevs tilstedeværelsen av

lærerkontakt ved halvtidsvurdering som løsrevet og tatt ut av en sammenheng. Det kan se ut som at de ønsker å ha lærerkontakt mer til stede og ønsker en tettere relasjon.

Alle gruppene trakk frem at evaluering av praksisperioden var av stor betydning. Veileder og studenter vektla også betydningen av å få informasjon om resultat av evalueringen, for lærerne derimot var ikke dette vektlagt.

5.3. Læringsutbyttene (teori praksis/metoder og redskaper/metodisk bruk av aktivitet)

Læringsutbyttene beskriver hvilke kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse studentene skal oppnå i løpet av praksisstudiene (Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14, 2011). I spørreundersøkelsen ble to av områdene fra læringsutbyttene trukket frem spesielt: tverrprofesjonelt arbeid og metodisk bruk av aktivitet.

5.3.1. Metodisk bruk av aktivitet

I henhold til Rammepplan for ergoterapeututdanningen (2005) og læringsutbyttebeskrivelsene fra fagplanen (2011) er metodisk bruk av aktivitet sentralt for utøvelsen av ergoterapi. «Gjennom metodisk bruk av aktivitet skal ergoterapeuter kunne arbeide for å gjenoppbygge tapt aktivitet etter sykdom eller skade og arbeide for å fremme tilpasning til ny livssituasjon" (Utdannings- og forskningsdepartementet, 2005 s. 4 og 5). I læringsutbyttebeskrivelsene for studentpraksisen i 2. studieår er det vektlagt at studentene får mulighet til å utvikle ferdigheter knyttet til metodisk bruk av aktivitet. I forhold til økt spesialisering har dette vært et element som er trukket frem som utfordrende å ivareta i spesialisthelsetjenesten.

Alle gruppene fikk spørsmål om hvordan aktivitetsfokuset ivaretas i kartlegging og behandling i spesialisthelsetjenesten.

Kartlegging:

Tabell 3 Vurdering av på hvilken måte aktivitetsfokuset ivaretas i spesialisthelsetjenesten i forhold til kartlegging.

Aktivitets- fokuset ivaretas i kartlegging via	Lærere				Veiledere				Studenter			
	aldri	sjelden	en del	ofte	aldri	sjelden	en del	ofte	aldri	sjelden	en del	ofte
Samtaler	0%	7%	64%	58%	4%	0%	38%	58%	0%	4%	73%	23%
Veiledning	0%	15%	85%	0%	0%	9%	62%	29%	0%	38%	48%	19%
Observasjon i aktivitet	0%	14%	79%	0%	0%	11%	35%	50%	0%	9%	41%	50%

Resultatene som er presentert i tabell 3 viser at majoriteten 79 % av lærerne oppgir at de opplever at aktivitetsfokuset ivaretas kun en del via observasjonene i aktivitet, mens 50 % av studentene og veilederne mener det ofte ivaretas via observasjoner i aktivitet.

I tillegg fikk informantene spørsmål om hva de tror grunnen er til at ergoterapeutene sjelden eller aldri utfører observasjon i aktivitet. Informantene kunne velge mellom 7 alternativer med maks 3

kryss:

- begrensninger i utstyr/rom
- kort liggetid
- poliklinisk virksomhet
- liten bemanning
- andre pålagte spesialvurderinger går foran
- manglende kunnskap/erfaring/faglig oppdatering
- vurderer det ikke som aktuelt

Lærerne oppgir følgende grunner til at ergoterapeutene sjelden eller aldri utfører observasjon i aktivitet; manglende kunnskap/erfaring/fagligoppdatering, kort liggetid og vurderer det ikke som aktuelt. Begrunnelsene hos veilederne er kort liggetid og poliklinisk virksomhet. Studentene fremhever to begrunnelser for at ergoterapeutene sjelden eller aldri utfører observasjon i aktivitet; andre pålagte spesialvurderinger og vurderer det som ikke aktuelt.

Behandling:

Tabell 4 Vurdering av på hvilken måte aktivitetsfokuset ivaretas i spesialisthelsetjenesten i forhold til behandling.

Aktivitets- fokuset ivaretas i behandling via	Lærere				Veiledere				Studenter			
	aldri	sjelden	en del	ofte	aldri	sjelden	en del	ofte	aldri	sjelden	en del	ofte
Samtaler	0%	23%	61%	15%	0%	8%	46%	46%	0%	5%	71%	24%
Veiledning	0%	17%	75%	8%	0%	8%	54%	37%	0%	29%	48%	24%
Trening i aktivitet	0%	36%	50%	7%	0%	19%	23%	54%	0%	9%	48%	43%

Det kommer frem av resultatene (Tabell 4) at 50 % av lærerne opplever at aktivitetsfokuset ivaretas en del i trening i aktivitet og kun 7 % opplever at det ivaretas ofte. Både studentene og veilederne oppgir høyere prosentandel på ofte; veilederne 54 % og studentene 43 %. I tillegg skårer studentene 48 % på en del mot veilederne sine 23 % på en del ivaretagelse av aktivitetsfokus i trening i aktivitet.

Informantene fikk et tilleggsspørsmål om grunnen til svaralternativer aldri eller sjeldent med 8 ulike alternativer:

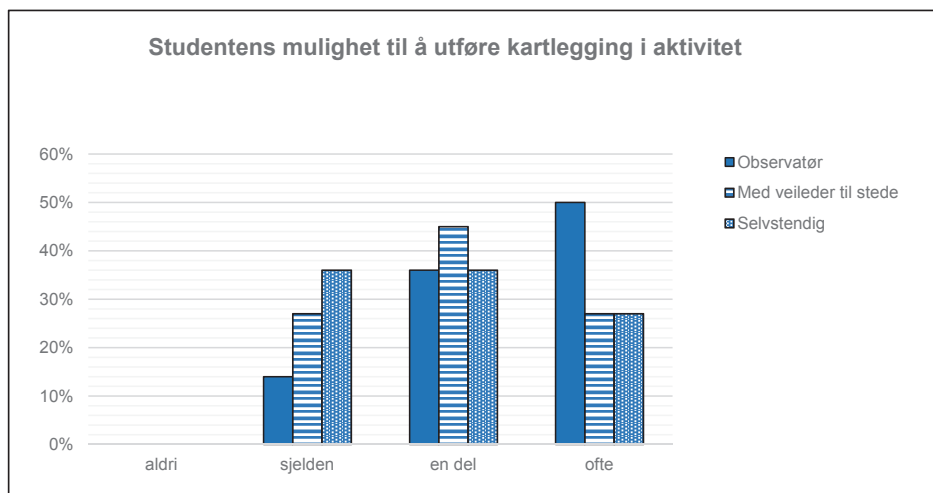
- begrensninger i utstyr/rom
- kort liggetid
- polikliniskvirksomhet
- liten bemanning
- fokus på kartlegging
- andre pålagte spesialvurderinger går foran
- manglende kunnskap/erfaring/fagligoppdatering
- vurderer det ikke som aktuelt

Lærerne oppgir kort liggetid, fokus på kartlegging og vurderer det ikke som aktuelt, mens begrunnelsen hos veilederne er kort liggetid og poliklinisk virksomhet samt fokus på kartlegging.

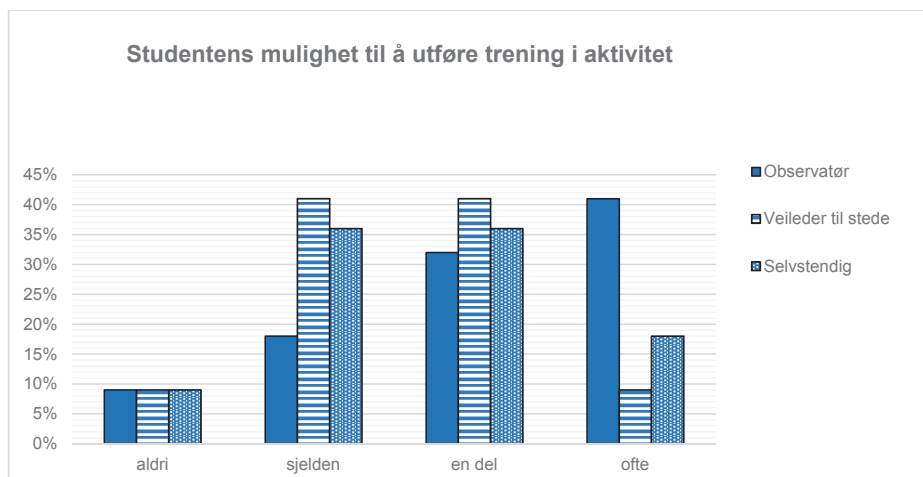
Studentene fremhever fokus på kartlegging som begrunnelse for at de sjeldent eller aldri utfører trening i aktivitet.

Studentene fikk i tillegg spørsmål om i hvilke grad de fikk mulighet til å utføre kartlegging og/eller trening i aktivitet i løpet av praksisperioden (Figur 3 og 4).

Figur 3 Studentenes vurdering av sin mulighet til å utføre kartlegging i aktivitet

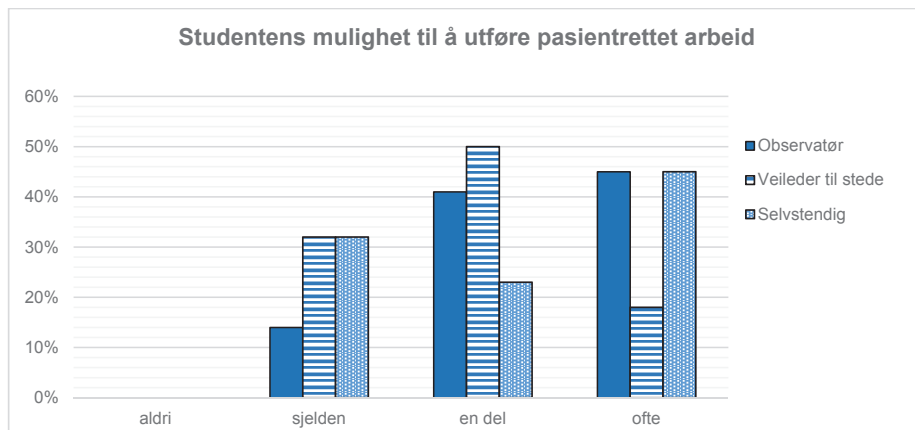
Figur 4 Studentenes vurdering av sin mulighet til å utføre trening i aktivitet.

Det ser ut som studentene i mindre grad får mulighet til å jobbe selvstendig med kartlegging og trening i aktivitet. Når det gjelder trening i aktivitet er det en overvekt på at studenten utfører dette som observatør.

Studenten fikk også et spørsmål knyttet til mulighet til å utføre pasientrettet arbeid generelt (Figur 5). Her synes det som om studentene i større grad får jobbet selvstendig.

Figur 5 Studentenes vurdering av sin mulighet til å utføre pasientrettet arbeid.

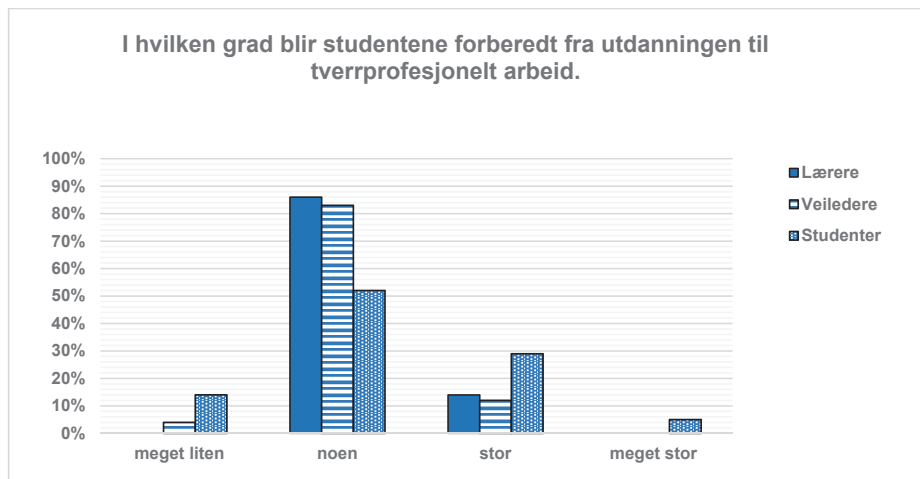

5.3.2. Tverrprofesjonell læring

Læringsutbyttebeskrivelsene og Stortingsmelding 13 (2011-2012) vektlegger muligheten for tverrprofesjonell læring i praksis. En god kombinasjon mellom opplæring i særfaglig og tverrprofesjonell læring fremheves. Rapporter fra to samarbeidsprosjekter «Studenter i tverrprofesjonell praksis» (Kristensen et al., 2012) og Tverrprofesjonell samarbeidslæring innen helse- og sosialfagutdanningene (Hjerpaasen et al., 2012) påpeker viktigheten av samarbeidslæring i praksis og å skape felles læringsarenaer.

Alle tre gruppene er enig i at studentene kun i noen grad blir forberedt fra skolen til tverrprofesjonelt samarbeid før praksisperiodene (Figur 6).

Figur 6 Informantenes opplevelse av i hvor stor grad studenten blir forberedt fra utdanningen til tverrprofesjonelt arbeid.

På spørsmål om hvordan opplæringen i tverrprofesjonelt samarbeid gjennomføres i praksis er det noe spredning i svarene fra de ulike gruppene knyttet til de ulike alternativene for samarbeidslæring. Det som peker seg ut hos alle grupper som gjennomføres ofte, er tverrfaglige møter knyttet til pasientarbeid. I tillegg mener alle gruppene at studentene av og til og ofte samarbeider med kliniker fra andre yrkesgrupper om pasienter.

Majoriteten av veilederne og lærerne svarer at det ikke finnes felles rutiner og samarbeidsformer for tverrprofesjonell opplæring i praksis. Kommentarer knyttet til dette spørsmålet synes å ta utgangspunkt i egen praksis og antyder at det i liten grad finnes felles strukturert opplæringsplan for tverrprofesjonell opplæring pr i dag.

Oppsummering - læringsutbyttene:

Metodisk bruk av aktivitet

Veiledere og studenter skårer observasjon og behandling i aktivitet høyt mens lærerne skårer dette noe lavere. Lærerne fremhever manglende kompetanse som begrunnelse for sjelden eller aldri utførelse av trening i aktivitet. På dette punktet er ikke forskjellene i begrunnelsen for sjelden aldri like tydelig, mer enighet blant gruppene om at kort liggetid og fokus på kartlegging gjør at aktivitetsfokuset i liten grad ivaretas via trening i aktivitet.

Studenten fikk også et spørsmål knyttet til mulighet til å utføre pasientrettet arbeid generelt. Her synes det som om de i større grad får jobbet selvstendig enn under observasjon og trening med pasient i aktivitet. Resultatene sier ikke noe om hvilke type arbeidsoppgaver dette pasientrettede arbeidet dreier seg om. Hvis vi sammenligner tabellene kan vi anta at det er arbeidsoppgaver i tillegg til kartlegging og trening i aktivitet som gir høyere skår, som kan være samtaler, testing osv.

Tverrprofesjonelt arbeid

Både lærere, veiledere og studenter er enig i at studentene kun i noen grad blir forberedt fra skolen

til tverrprofesjonelt arbeid. Majoriteten av veiledere og lærere svarer at det ikke finnes felles rutiner og samarbeidsformer for tverrprofesjonell læring i praksis.

5.4. Arbeidsoppgaver knyttet til praksisstudiene

Forberedelse og arbeidsoppgaver knyttet til praksis

Ergoterapiutdanningen har ulike oppgaver som skal utføres i forbindelse med praksisstudiene. Informantene fikk spørsmål knyttet til å vurdere studentens nytteverdi og arbeidsbelastning knyttet de ulike oppgavene.

Alle gruppene skårer nytteverdien av **Samarbeidsavtalen mellom student og veileder** (vedlegg 1) høyt og alle gruppene opplever den som lite arbeidskrevende.

Majoriteten av alle gruppene skårer **litteraturlisten** kun til noe nytteverdi, og lærere og studenter skårer den til ganske høy arbeidsbelastning.

Lærere og veiledere vurderer nytten av å finne og legge frem **forskningsartikkel** for studentene som stor. Studentene er mere delt på sin opplevelse av nytteverdien av å finne forskningsartikkel, med en liten overvekt på meget lite og noe nytteverdi. En større andel av studentene opplever at fremlegg av forskningsartikkel har liten til noe nytteverdi. Samtidig opplever majoriteten av studentene dette som svært arbeidskrevende.

Lærerne og veilederne skårer nytteverdien for studentene knyttet til deltagelse på kunnskapsbasert praksisseminar (**KBP seminar**) som stor, men studentene selv vurderer den til meget lite til noe nytteverdi, og arbeidsbelastningen er liten.

Lærerne vurderer nytteverdien av **mappeoppgavene** som stor, mens studentene fordeler seg jevnt på meget liten/noen og stor/meget stor. Veilederne oppgir liten nytteverdi og oppgaven gir lite til ingen arbeidsbelastning for dem.

Nytteverdien av **oppfølging av læringsutbyttene** underveis skårer stor til meget stor hos alle tre gruppene. Majoriteten av lærerne vurderer arbeidsbelastningen som stor, mens majoriteten av veilederne vurderer arbeidsbelastningen som stor til meget stor. Hos studentene fordeler skårene seg jevnt mellom ganske stor og liten arbeidsbelastning.

Fortløpende veiledning skåres til stor til meget stor nytteverdi hos alle tre gruppene. Arbeidsbelastningen ligger fordelt mellom ganske og meget arbeidsbelastning for lærerne. Veilederne ligger fordelt mellom lite og ganske arbeidskrevende. Hos studentene ligger majoriteten på lite.

Den **ukentlige veiledningstimen** skåres av studentene og veilederne jevnt fordelt mellom stor til meget stor nytteverdi. Denne oppgaven oppleves ganske til meget arbeidskrevende for veilederne, mens studentene oppgir dette som lite arbeidskrevende. Lærerne hadde ikke dette spørsmålet.

Praksisvurdering ved halvtid vurderes av majoriteten av lærere, veiledere og studenter til å ha stor nytteverdi. Arbeidsbelastningen knyttet til denne oppgaven oppleves av lærerne og veilederne som ganske til meget arbeidskrevende. Studentene opplever det som lite arbeidskrevende.

Alle tre gruppene skårer nytteverdien av **Praksisvurdering heltid** som stor til meget stor betydning. Overvekten av lærere og studentene skårer arbeidsbelastningen til liten, mens veilederne har overvekt på stor – meget stor arbeidsbelastning.

Oppsummering – arbeidsoppgaver knyttet til praksisstudiene:

Det var to områder som spesielt skilte seg ut i forhold til arbeidsoppgaver som gjennomføres under praksisperioden:

- Alle gruppene skårer nytteverdien av samarbeidsavtalen høyt og arbeidsbelastningen som liten.
- Lærerne og veilederne opplever nytten av å finne og legge frem forskningsartikkel som stor. Mens studentene skårer både det å finne og legge frem forskningsartikkel som liten nytteverdi, samtidig opplever de denne arbeidsoppgaven som svært arbeidskrevende. Dette samsvarer også med spørsmål knyttet til KBP seminaret hvor studentene også skårer nytten til liten i motsetning til lærerne og veilederne opplevde.

5.5. Rammefaktorer og organisering

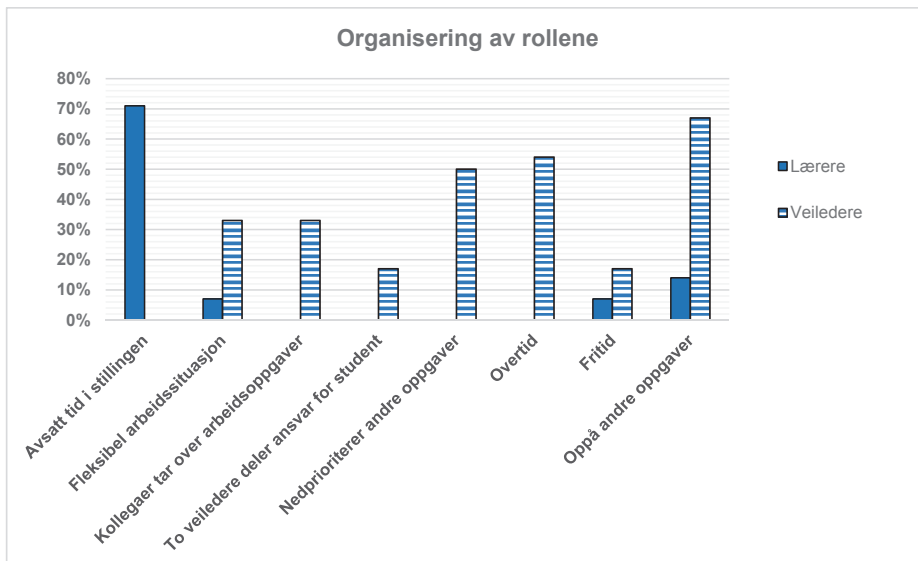
Majoriteten av både lærerne 77 % og veilederne 70 % opplever at de kun i liten til noen grad får anledning til å forberede, ta i mot og følge opp studenter i praksis. Studentene derimot opplever at veilederne er forberedt, 68 % skårer stor og meget stor grad opplevelse av at veileder er forberedt. På spørsmål om oppfølging av studenter inngår i stillingsbeskrivelsen oppgir 58 % av veilederne at dette arbeidet ikke inngår i deres stillingsbeskrivelse. 67 % opplever at det å være veileder er en pålagt oppgave, mens 61 % av lærerne opplever at det å være lærerkontakt er en frivillig oppgave.

Majoriteten av veiledere og lærere opplever at det er lite tilrettelagt for utøvelse av rollen som lærerkontakt og veileder, men oppgir stor grad av motivasjon kontra andre oppgaver.

Når det gjelder organiseringen av veilederrollen oppgir veilederne at de organiserer veilederrollen ved:

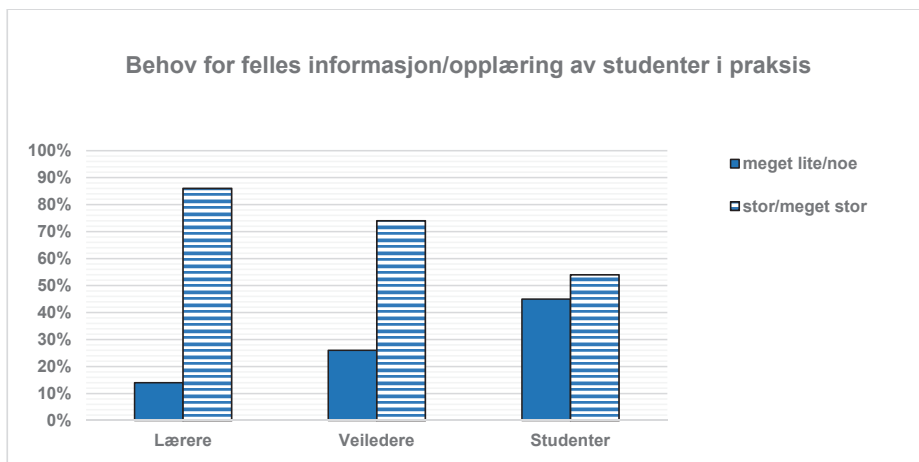
- 67 % oppgaver oppå eksisterende arbeidsoppgaver
- 54 % jobber overtid
- 50 % nedprioritere andre oppg.

Figur 7 Lærernes og veiledernes vurdering av organisering av sine respektive roller (lærerkontakt og veileder). Flere alternativer mulig. Lærerne fikk ikke alternativene «to veiledere deler ansvar for en» student og «oppå andre oppgaver».

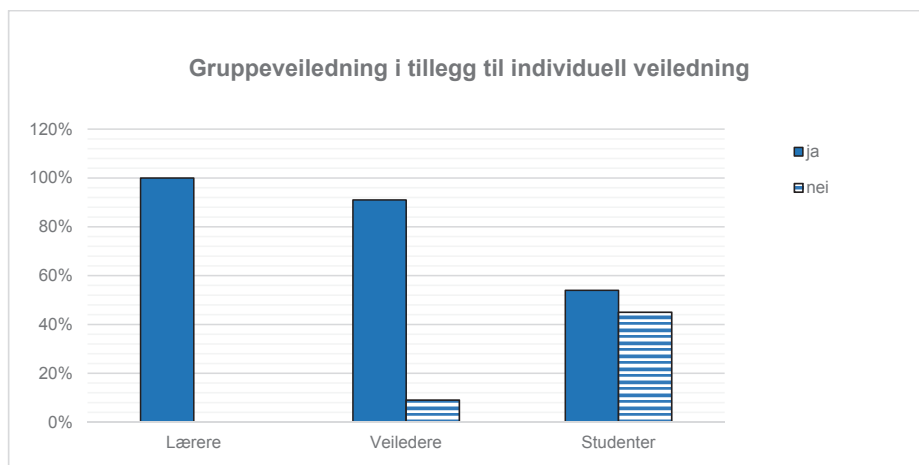
På spørsmål om behovet for felles informasjon/opplæring av studenter i praksis (Figur 8) svarte 86 % av lærerne, 74% av veilederne og 54 % av studentene i stor og i meget stor grad.

Figur 8 Informantenes vurdering av behov for felles informasjon og opplæring i praksis.

Alle gruppene fikk spørsmål om vurdering av behov for gruppeveiledning i tillegg til individuell veiledning (Figur 9). 100% av lærerne, 91% av veilederne og 54 % av studentene svarte ja.

Figur 9. Informantenes vurdering av behovet for gruppeveiledning i tillegg til individuell veiledning.

5.6.

Oppsummering organisatorisk og rammefaktorer

Majoriteten av lærere og veiledere opplever at de kun i noen grad får anledning til å forberede, ta imot og følge opp studenter i praksis. Studentene opplever veilederne som forberedt.

Lærere, veiledere og studenter opplever behov for felles informasjon, opplæring og gruppeveiledning i tillegg til den individuelle veiledningen for studentene.

6. OPPSUMMERING AV HOVEDRESULTATER

Hovedfunnene fra spørreundersøkelsen vil bli oppsummert under hvert av fokusområdene fra prosjektets målsetting.

Faglig:

- Resultatene viser at det er variasjon i opplevelse av samsvar mellom utdanning og praksis både i forhold til hva som undervises på utdanningen og hvorvidt studentene kan anvende teori i praksis.
- På spørsmål knyttet til arbeidsoppgaver i praksis var det noen oppgaver som skilte seg ut. Alle gruppene skåret nytteverdien av samarbeidsavtalen høyt og arbeidsbelastningen som liten. Lærere og veiledere opplever nytten av å finne og legge frem forskningsartikkel som stor. Mens studentene skårer både det å finne og legge frem som liten nytteverdi, samtidig opplever de denne arbeidsoppgaven som svært arbeidskrevende.
- På spørsmål om på hvilken måte aktivitetsfokuset ivaretas i kartlegging og behandling; via samtaler, veiledning eller observasjon og trening i aktivitet, skårer veiledere og studenter generelt høyere enn lærerne og forskjellene er størst i forhold til ivaretagelse av aktivitetsfokuset via observasjon og trening i aktivitet.

Samarbeid:

- Lærerne opplever generelt samarbeidet mellom HiOA og praksisfeltet som bra, mens veilederne er delt mellom bra og ganske dårlig. Majoriteten av studentene opplever at det i liten grad er samarbeid mellom HiOA og OUS både generelt og under praksisperiodene.
- Majoriteten av lærerne samarbeider på flere arenaer med ergoterapeuter i praksis, mens majoriteten av veilederne har få felles samarbeidsarenaer med ergoterapeututdanningen. Praksisbesøk er for mange veiledere eneste felles møtepunkt.
- For majoriteten av lærere og veiledere har praksisbesøk stor betydning som samarbeidsarena. Studentene derimot er mere delt, med en overvekt på liten betydning av praksisbesøk.

Organisering:

- Majoriteten av lærere og veiledere opplever at de kun i noen grad får anledning til å forberede, ta imot og følge opp studenter i praksis, studentene opplever veilederne som forberedt.
- Alle tre gruppene opplever behov for felles informasjon, opplæring og gruppeveiledning i tillegg til den individuelle veiledningen for studentene.
- Alle tre gruppene er enige i at studentene kun i noen grad blir forberedt fra skolen til tverrprofesjonelt arbeid. Majoriteten av veilederne og lærerne svarer at det ikke finnes felles rutiner og samarbeidsformer for tverrprofesjonell læring i praksis.

Konklusjon:

Resultatene indikerer behov for et tettere samarbeid mellom utdanning og praksis, som synliggjøres under hvert av de tre fokusområdene; det faglige, samarbeidet og det organisatoriske. De foreslåtte tiltakene vil derfor berøre alle de tre områdene.

7. PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALINGER

7.1. Forslag til tiltak

Tiltakene vi foreslår rettes mot å styrke samarbeidet mellom utdanning og praksis, både faglig og organisatorisk. Sentralt i våre anbefalinger er at Ergoterapeututdanningen ved HiOA og ergoterapitjenesten ved OUS jobber sammen både om å videreutvikle systemer og rutiner og gjennomføre utvalgte tiltak knyttet til studentopplæring. Dette vil innebære tilstedeværelse på hverandres arena. Gjennom systematisk samhandling ønsker vi å minske gapet mellom teori og praksis.

Dette kan omfatte ulike oppgaver og læringsmodeller som gjennomføres i tett samarbeid mellom representanter fra ergoterapitjenesten på OUS og ergoterapeututdanningen ved HiOA. Tiltakene omfatter somatisk og psykisk helse på begge arenaer. Hovedmålet vil være å styrke og kvalitetsutvikle praksisstudiene for ergoterapistudentene i alle praksisperioder, ved at ergoterapitjenesten ved OUS og ergoterapeututdanningen ved HiOA sammen skal:

- Utvikle og gjennomføre ferdighetstreninger, veiledning og undervisning innen relevante fagområder for praksis, på ergoterapeututdanningen ved HiOA.

- Utvikle og gjennomføre en felles introduksjonsdag for alle ergoterapistudentene ved OUS, første dag av hver praksisperiode. Dette innebærer at det også utarbeides en plan for struktur og innhold for introduksjonsdagen. Innholdet bør omfatte en gjennomgang av overordnede rutiner og informasjon som gjelder for alle klinikkene ved OUS, samt en gjennomgang av utdanningens læringsutbytter og arbeidsoppgaver i praksis og hvordan dette blir operasjonalisert/gjennomført ved OUS.
- Utarbeide og gjennomføre refleksjonsgrupper for ergoterapistudenter. Med utgangspunkt i læringsutbyttene vil fokuset være felles refleksjon knyttet til integrering av teori og praksis. Samt belyse perspektiver fra ergoterapeutens rolle ved de ulike klinikkene og anvendelse av metodisk bruk av aktivitet.
- Utvikle og gjennomføre tiltak knyttet til kunnskapsbasert praksis KBP, spesielt med fokus på arbeidskravet å finne og legge frem forskningsartikkel relatert til praksis.
- Etablere og gjennomføre veilederfora for kliniske ergoterapiveiledere med fokus på informasjonsutveksling og refleksjon knyttet til faglige tema relatert til studentpraksis og overføring av kunnskap fra teori til praksis.
- Etablere samarbeid med aktuelle representanter fra de ulike faggruppene som har studenter ved OUS for å diskutere og vurdere mulighet for å etablere flere tverrprofesjonelle læringsaktiviteter som kan gjennomføres i praksisperiodene, som for eksempel samhandling knyttet til pasientarbeid, refleksjonsgrupper og «shadowing» (Kristensen et al., 2012).
- Utarbeide og videreutvikle «Metodebok for ergoterapistudentenes praksisstudier» som blant annet kan inneholde overordnede strukturer, rutiner og retningslinjer for; introduksjonsdag, mottak av studenter, refleksjonsgrupper, tverrprofesjonelle KBP-grupper m.m.
- Evaluering for hver praksisperiode med elektronisk spørreskjema til studenter og veiledere. I tillegg vil det gjennomføres muntlige evalueringer. Det er også ønskelig med evaluering fra representanter fra HiOA og øvrige samarbeidspartnere.
- Skape flere felles arenaer hvor lærere og veiledere møtes, da det i dag er mest en til en kontakt.
 - o Etablere flere felles faglige møtepunkter mellom praksis og utdanning, som for eksempel sammen arrangere felles fagdager for lærere, veiledere og studenter.
 - o Etablere en programkomite for veiledersamling og praksissamling med representanter for både utdanning og praksisfelt.
- Forankre tiltak på ledelsesnivå ved institusjonene OUS og HiOA

7.2. Nyttverdi

Tiltakene som er skissert kan bidra til et tettere samarbeid mellom HiOA og praksis for å øke kvaliteten i praksis for ergoterapistudentene:

- Tiltakene kan bidra til å styrke veilederrollen ved at noen av oppgavene blir sentralisert slik at veilederne i større grad kan ha fokus på den kliniske opplæringen og ved at det etableres strukturer både i forhold til studentoppfølgingen og samarbeid med andre veiledere.
- Tiltakene kan også bidra til at veilederne får et faglig forum med tilgang på aktuell litteratur og mulighet for faglig påfyll.

- Denne måten å organisere tiltakene på, kan gi mulighet for et faglig fellesskap både for studentene og veilederne uavhengig av de rammene de ordinært jobber under.
- Mere systematisk samhandling mellom HiOA og OUS, kan bidra til å minske gapet mellom teori og praksis. For å forstå det som skjer i overgangen mellom teori og praksis kan begrepet kunnskapstranslasjon anvendes. Kunnskapstranslasjon kan forstås som en dynamisk prosess der kunnskap formidles og anvendes i praksis for å komme frem til gode og etisk forsvarlige kliniske beslutninger og derved bidra til helsetjenester av god kvalitet (Government of Canada, 2000). Felles arenaer for samhandling og refleksjon kan gi mulighet for å skape en felles kunnskapsbase, med felles forståelse og bidra til kunnskapstranslasjon.
- Ved at det gjennomføres refleksjonsgrupper skapes det rom for faglig fellesskap både for studentene og veilederne uavhengig av de rammene de ordinært jobber under.
- Skape en felles faglig plattform for somatisk og psykisk helse som kan gi økt tyngde og bredde for en liten faggruppe, og ha flere aktører å spille på knyttet til studentundervisning på begge arenaene.
- Ved å rette fokus på tverrprofesjonell samarbeidslæring; bidra til å etablere flere modeller for tverrprofesjonell samarbeidslæring ved OUS. Tverrprofesjonell læring gir spesielt gode resultater når den foregår i yrkesfeltet (Meld. St. 13 (2011-2012), 2012)

7.3. Videreføring av prosjektet

- Det søkes samarbeidsmidler for å gjennomføre en utprøving av tiltak i studieåret 2014/2015. For varig implementering av tiltakene ser vi at dette kan inngå som oppgaver i kombinerte stillinger, hvor personer fra ergoterapitjenesten ved OUS og Ergoterapiutdanningen ved HiOA samarbeider om arbeidsoppgaver på de to arenaene. Oppretting av flere kombinerte stillinger inngår i strategiplanene for både OUS og HiOA (Strategiplan HF 2012-2020, Udatert; Utdanningsstrategi 2013-2018, udatert).
- Det bør tilstrebes at de foreslåtte tiltakene har en overføringsverdi til andre helseforetak og praksisarenaer.

REFERANSER

- Fagplan for Bachelorstudiet i ergoterapi. Kull 2011-14. (2011). Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus. Fakultet for helsefag.
- Government of Canada. (2000). *About knowledge translation*: Canadian Institutes of Health Research.
- Grønn, T. (2010). *Fokus på praksisstudier og kvalitetssikring av praksis: Komparativ kartlegging og analyse av de av HiOs heltids bachelorstudier som har ekstern, veiledet praksis som krav i rammeplan*. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Hjerpaasen, K. J., Bjørke, G., Hansen, K. K., Jansen, A., Molstad, G. M., & Norenberg, D. L. (2012). *Tverrprofesjonell samarbeidslæring innen helse- og sosialfagutdanningene: Prosjekt Læring i arbeidsliv og utdanning. Rapport fra delprosjekt*. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Kristensen, D. V., Staib, K., Norenberg, D. L., Brekke, L., Bruun, L., Caspersen, S., . . . Ødegaard, N. B. (2012). *Studenter i tverrprofesjonell praksis: Et samarbeidsprosjekt mellom seksjon for geriatri, slag og rehabilitering (GSR) ved Bærum sykehus, Vestre Viken helseforetak, Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og Høgskolen i Buskerud (HIBu)*. Drammen: Høgskolen i Buskerud.
- Kunnskapsdepartementet. (2011). Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. from <http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Kompetanse/NKR2011mvedlegg.pdf>
- Meld. St. 13 (2011-2012). (2012). *Utdanning for velferd: Samspill i praksis*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- NOU 2000:14. (2000). *Frihet under ansvar: Om høyere utdanning og forskning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- St. meld. nr. 27 (2000-2001). (2001). *Gjør din plikt - krev din rett. Kvalitetsreformen av høyere utdanning*. Oslo: Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.
- St. meld. nr. 47 (20008-2009). (2009). *Samhandlingsreformen - Rett behandling - på rett sted - til rett tid*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.
- Strategiplan HF 2012-2020. (Udatert). *Strategiplan for fakultet for helsefag 2012-2020*. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for helsefag.
- Utdannings- og forskningsdepartementet. (2005). *Rammeplan for ergoterapeututdanning*. Oslo: Utdannings- og forskningsdepartementet.
- Utdanningsstrategi 2013-2018. (udatert). *Utdanningsstrategi 2013-2018. Oslo universitetssykehus*. Oslo: Oslo universitetssykehus HF.

VEDLEGG

1. Samarbeidsavtale mellom student og praksisveileder. HiOA, ergoterapeututdanningen.

SAMARBEIDSAVTALE I EMNE 6/8 Høst/vår 20...

Student: _____

Praksisveileder: _____

1. STUDENT

- 1) Mine faglige og personlige ressurser:
- 2) Mine forventninger til veileder og praksissted:
- 3) Utviklingsområder på det personlige plan:
- 4) Hva ønsker jeg å lære i denne praksisperioden og på dette praksisstedet innenfor områdene kunnskap, ferdighet og holdninger?

2. VEILEDER

- 1) Mine og praksisstedets tilbud til studenten:
- 2) Mine forventninger til studenten:

3. ORGANISERING OG ANSVARSAVKLARING I FORHOLD TIL STUDENTENS LÆRESITUASJON

- 1) Ansvarsavklaring mellom student og veileder dvs. veiledningstimen, arbeidsoppgaver og arbeidsområder ut fra læringsutbytte og læringsutbyttebeskrivelser:
- 2) Organisering av praksisperioden dvs. arbeidstid, studietid og veiledningstid, deltakelse på KBP-seminar, tid for presentasjon av artikkel:
- 3) Gjennomgang av praksisvurderingsskjema og sjekklister, og planlegging av hvordan og når disse skal følges opp i praksisperioden;

Vi har i felleskap gjennomgått praksisvurderingsskjemaet og planlagt praksisperioden gjennom denne samarbeidsavtalen:

Dato:

Student

Veileder

Avtalen sendes først elektronisk til [lærerkontakt](#) for godkjenning til gitt tidsfrist og deretter i papirformat med underskrifter, i posten. Adresse: Lærerkontakt N.N., Ergoterapeututdanningen, Avdeling for Helsefag, Høgskolen i Oslo og Akershus, P.b. 4 St. Olavs plass, 0130 Oslo